

Br. 1883, II, 35.

Nederlandsch Godsdienslig Traktaat-Genootschap.

N°. 719.

Het geestelijk
heil des Nieuwen Verbonds,
naar Ezechiëls profetie.

DOOR

J. I. DOEDES.

AMSTERDAM,
D. B. CENTEN.

1883.

Openb. 22: 1. Hij toonde mij eene zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit den troon Gods en des Lams.

---

1 Joh. 1: 2. Het leven is geopenbaard.

Rom. 8: 2. De wet des geestes des levens heeft mij in Christus Jezus vrij gemaakt van de wet der zonde en des doods.

Joh. 6: 63. De geest is het die levend maakt. De woorden, die ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.

---

1 Tim. 1: 14. De genade onzes Heeren is zeer (meer dan) overvloedig geweest.

Kol. 3: 3, 4. Gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God. Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, die ons leven is, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid.

HET GEESTELIJK HEIL DES NIEUWEN
VERBONDS,
NAAR EZECHIËLS PROFETIE.

Ezech. 47 : 1—12.

»Nu is het de dag der zaligheid! — Komt, want alle dingen zijn nu gereed! — Die dorst heeft kome, en die wil neme het water des levens om niet!»

Nu het Pinksterfeest achter ons ligt, en de Heilige Geest uitgestort wordt over alle vleesch, en dit woord in vervulling gaat: Ziet, ik maak alle dingen nieuw! is het ons, als hooren wij ons die woorden van alle zijden toeroepen. Laat ons toch dagelijks tot onszelven en elkander zeggen, dat wij onder de bedee-ling des Nieuwen Verbonds leven, dat werkelijk onze verhoogde Heer en Heiland den Heiligen Geest uitstort tot verheerlijking van zijnen naam, dat het Leven nu geopenbaard is in zijne heerlijke volheid. Willen wij ons eene duidelijke voorstelling maken van het heil des Nieuwen Verbonds, van den zegen, dien de Bedee-ling des Heiligen Geestes heeft aange-

N°. 719.

bracht, wij kunnen niet beter doen dan den heraut van dat heil en van dien zegen, den profeet Ezechiël, tot ons te laten spreken. Wat hij eens in een gezicht mocht aanschouwen, wij mogen het thans in de werkelijkheid zien.

Daar ligt het prachtige eerste gedeelte van het 47ste hoofdstuk van Ezechiëls godspraken voor ons... Welk een verschil tusschen den toestand, waarin deze Godsgezant zich bevond als mede weggevoerde uit het land zijner vaders onder Jojachin, en den toestand, welken hij beschrijft als door hem in een gezicht gezien. Welk een gezicht... en hoe spiegelt zich daarin de werkelijkheid af, van welke wij, kinderen Gods door het geloof in Jezus Christus, het volle genot mogen hebben! Ezechiël, nauwlijks hooren wij dezen naam, of wij denken aan den Meester van het visioen, aan den Godsman, die in zinnebeelden sprak gelijk slechts weinigen, en dien men niet verstaat, als men niet met symbolen weet om te gaan. Welk recht- en oprecht-geloovig christen heeft zich niet meermalen, vooral in de weken en maanden tusschen Pinksteren en Kerstmis, verdiept in al die heerlijkheden, door den Profeet aan den stroom Chebar in den geest aanschouwd, en zich niet op de vleugelen zijner verbeelding laten dragen naar dien hoogen berg in het Heilige Land, om van daar naar het Zuiden te zien op de nieuwe Heilige Stad,

en naar alle zijden op het Land der Belofte. Op dit oogenblik is het ons niet om een gezicht op het Heilige Land te doen, zooals het zich voor de oogen des Zieners ontvouwde; noch om een gezicht op de Heilige Stad, zooals hij haar aan de zuidzijde van den Berg aanschouwde; zelfs niet om eene nauwkeurige beschrijving met de daarbij gevoegde onmisbare verklaring van den Heiligen Tempel, in welken hij ons zou kunnen rondleiden. Toch moeten wij dien Tempel thans in het oog houden als het uitgangspunt. In het midden des Heiligen Lands gelegen, staat hij voor aller oogen, aan niemands gezicht door eenig beletsel onttrokken. Van onvergelykelijke heerlijkheid is hij de welsprekende profetie. Zijn wij er binnen gegaan, te vergeefs zoeken wij naar een voorhangsel van het Allerheilige. Het geheel daarbinnen is het Heilige der Heiligen. Maar geen Ark des Verbonds met een verzoendeksel; niets dat aan grooten verzoendag of Hoogepriester denken doet. Een nieuwe schare van priesters bedient het altaar; een nieuw feest opent het nieuwe jaar. Alles is anders dan vroeger. Het oude is voorbij gegaan, nieuwe dingen zijn geworden. De tempel is niet het zinnebeeld van de volmaaktheid des Ouden Verbonds, maar teekent in diepzinnige zichtbare beeldspraak de volheid des heils van het Nieuwe. De volheid des heils van het Nieuwe Verbond, dat mogen wij inzonderheid zeggen,

als wij op het 47ste hoofdstuk zien. Daar vinden wij het geestelijk heil des Nieuwen Verbonds in zinvolle beeldspraak geschetst. Wij leeren het in dit doorzichtig gezicht als overvloedig, levengevend en eeuwigblijvend kennen.

Overvloedig, dit in de eerste plaats. Daar staat de zinnebeeldige tempel van Ezechiël, goed zichtbaar, vóór ons. De ingang is aan de zijde van het Oosten. De profeet is door zijn geheimzinnigen cherubinischen leidsman er weer vóór geplaatst, en zie, daar komt van onder den dorpel, aan de zijde, waar de Zon opgaat, water te voorschijn. Het vloeit rechtsaf onder den voorhof door, om als een straal aan de zuidzijde weder zichtbaar te worden, en dan zijnen weg verder zuidwaarts te nemen. Weldra wordt het een beek, wier wateren tot de enkelen raken. Duizend ellen verder, daar reikt het water den profeet, die er doorging, reeds tot de knieën; zoo is de beek gezwollen. Nog duizend ellen verder, daar reiken de wateren, als men er doorgaat, tot de lenden... Verder, op gelijken afstand, daar is het niet meer een licht doorwaadbaar beekje. Het waren, zegt de profeet, hooge wateren, waar men door zwemmen moest. »Hebt gij 't gezien, menschenkind?» zoo vraagt de leidsman des Zieners, en hij deelt hem mede, dat de wateren verder afvloeien naar de Doode Zee. Maar zij vloeien niet zóó af, dat er

eindelijk niets meer van de beek overblijft, en men eerlang slechts de geheel droog geworden bedding voor zich heeft. Neen, de beek blijft stroomen; uit den tempel blijft overvloedig water vloeien; dáár, waar men tot de lenden in het water staat, blijft het zoo hoog, al stroomt het water voort, en daar waar men zich door zwemmen een doortocht moet banen, blijft het water in overvloed voortstroomen. De toevoer houdt niet op... Die eenigszins met het Oosten bekend is en met de behoefte van dorstenden in eene warme luchtstreek, begrijpt, waarom water en overvloed van water zoo menigmaal in de Heilige Schriften beeld is van Gods geestelijke gaven, bepaald ook in haren overvloed. Wij verwonderen er ons niet over, dat de profeet wateren uit den Tempel zag vloeien, uit het Heiligdom, dat de zetel des levenden Gods is. Reeds Joël wees op eene fontein, die uit het Huis des Heeren zou uitgaan, en Zacharia heeft later geprofeteerd, dat er levende wateren uit Jeruzalem zouden stroomen, de helft naar de Oostelijke of Doode Zee, de helft naar de Westelijke of Middellandsche Zee, en dat wel des zomers en des winters, dat is, ten allen tijde. Johannes, de Ziener des Nieuwen Verbonds, getuigt van eene zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit den troon van God en het Lam. En wat zien wij? Wat anders, dan hetgeen de

Evangelist Johannes zoo schoon uitdrukte in dat woord »genade voor genade.” Dat zeggen de geloovigen onder de bedeeeling van het laatste der dagen: »Uit zijne volheid hebben wij allen ook genade voor genade ontvangen.” Nu stroomt uit het binnenste Heiligdom, waarin Jezus Christus als overwinnaar is ingegaan, uit de volheid Gods, die ons in Jezus Christus, zijnen Zoon, geopend is, het volle geestelijke leven, zoodat de eene genadegift de andere verdringt, de beek der genadegaven al breeder en dieper wordt, de stroom zwelt en er geen ruimte voor schaarscheit overblijft. De bedeeeling des Heiligen Geestes is niet een karige bedeeeling. Het is thans niet »nu een weinig” en »dan een weinig”, en somtijds in het geheel niets. Het is in de dagen der vervulling werkelijk overvloed, en het overvloedige van het heil der nieuwe bedeeeling wordt gekend door ieder, die den stroom in zijne geheele lengte nagaat, in zijne breedte meet, in zijne diepte peilt, er zich in begeeft en er dan in blijft. Welk een overvloed leert men kennen, als men eerst met den verloren zoon heeft uitgeroepen: »Ik verga hier van honger!” en later met Paulus eindigt in een: »Hem nu, die machtig is, om meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt, Hem zij de heerlijkheid door Christus Jezus tot in alle eeuwigheid.” Uit onszelfen komt niets,

dat met de gave des Heiligen Geestes gelijk staat, of haar kan vergoeden. Wij mogen ons gelukkig achten, zoo wij gekomen zijn tot een dorsten naar dat levende water, waarmede in de Heilige Schriften de Geest des Levens bedoeld wordt. Maar dorsten wij er naar en klagen wij God onzen nood, daar ontsluit God de Heilfontein en lescht door zijnen Zoon onzen dorst volkomen. Door den Heiligen Geest, dien God rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus, worden wij, in Christus geloovende, geheel overstort, immers vernieuwd, wedergeboren, geheiligd, vervuld met liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vertrouwen, en steeds worden deze en andere vruchten des Heiligen Geestes vermenigvuldigd in hen, die zich vast aan den Heer Jezus Christus aansluiten, aan Hem, in wien God de geloovigen met alle geestelijke zegeningen zegenet. Met het oog op die geestelijke zegeningen mogen wij van een stroom spreken, die alleen voor hem niet verder dan tot de enkels of tot de knieën reikt, wien de begeerte ontbreekt om met de diepte of den vollen rijkdom der goddelijke genade bekend te worden. Maar vreest gij niet door de genade Gods als overstort en overstromend te worden, vreest gij niet het bad der wedergeboorte en de volkomen bevrijding van alle onreinheid door de heiliging, welke de Heilige Geest tot stand brengt; daal dan zonder schroomen in den geestelijken over-

vloed af. Ja, alle gij dorstigen, komt tot die wateren, die breed en diep daar henen vloeien, en die bewijzen, dat God mildelijk geeft en op vrijmoedig aannemen uit zijne volheid rekest.

Ook als levengvend ziet de Godsman het geestelijk heil der nieuwe bedeeeling in beelden geschetst. Hij verneemt, dat die wateren naar een dorre streek vloeien, ten noorden van de Doode Zee gelegen; dat zij door die woestenij in de Doode Zee uitloopen, en daar alles herscheppen. Wie weet niet, dat in de Doode Zee geen visch kan leven, en er voor plantengroei aan haar eenzaam strand geen plaats is. Doodsch is er alles, tot onvruchtbaarheid veroordeeld. Maar wat gebeurt er, als die beek er zich in uitstort? »Het geschiedt,» zoo hoort Ezechiël zich verzekeren, »dat waar het water van deze dubbele» (van deze overvloedig stroomende) »beek komt, alle levende ziel in het leven blijft, en er veel visch zal te vinden zijn wegens deze wateren.» Zoover deze stroomen doordringen wijkt de dood terug en vliedt hij. Ziedaar het zinnebeeld van het geestelijk leven, door de bedeeeling des Nieuwen Verbonds aangebracht. De Doode Zee, veranderd in een grooten vischrijken vijver! In den omtrek, anders een groot graf, nu alles vroolijk, welig en frisch ontluikend. De oevers vol beweging. Waar anders niemand er aan denkt, het vischnet uittewerpen, daar hebben nu de visschers

handen en netten te weinig. Van Engedi (ten westen) tot En-églaim ten zuidoosten, over de geheele breedte van de Doode Zee, is het eene Levende Zee geworden, en het zal er als in de groote (Middellandsche) Zee zijn, allerlei soort van visch. Dit niet alleen. Waar geen plant wilde tieren, daar zal het als in een zeer vruchtbaren hof worden. Eene menigte vruchtboomen bieden verkwikkenden oogst aan, en de bladeren hebben genezende kracht. Hoort gij nu nog de reizigers over de Doode Zee spreken, zij hebben van niets dan van schraalheid en kaalheid te gewagen. Allertreurigst is de indruk, dien men van daar medebrengt, waar Sodom en Gomorra eens stonden. Maar wat Ezechiël vernemen mag doet aan het Paradijs denken. Welige bloei en heerlijke oogst, voedende vrucht en heelend gebladerte, en dat alles, omdat de beek, wier oorsprong in het Heiligdom is, de anders dorre streken besproeit. Zoo is het onder de bedeeling des Nieuwen Verbonds! Die Doode Zee, dat zijn wij, gelijk wij eertijds waren; dat is de zondaarswereld, gelijk zij was voordat Gods levensgeest, de levendmakende Heilige Geest, haar herschapen had. Ezechiël zag de geschiedenis van de werking des Heiligen Geestes in het Doodenrijk, ik bedoel in de zondige menschenwereld. Waar geen volk was, dat den levenden God door vruchten der gerechtigheid verheerlijkt, daar wordt zulk een volk

gezien, als de adem der nieuwe bedeeling zich laat voelen. Waar anders geen dienaren zijn van den levenden God, om zijnen lof te verkondigen en Hem de eere zijns Naams te geven door zijnen wil te volbrengen, daar vindt men nu een Gode welbehagelijken godsdienst, eene levende gemeente van godvreezenden, levendgemaakten door den Heiligen Geest. Waar eene reuk des doods was is nu de geur van het frissche leven, dat uit God is. Voor ruwheid komt beschaving, voor woestheid zachtmoedigheid, voor twist en verdeeldheid komen liefde en vrede. De menscheneter wordt een menschenvriend, de onbarmhartige verdrukker wordt een edelmoedige beschermer van zwakken. Vergelijk het land en het volk, waar men nog in de slavernij van het Heidendom is, met het land en volk, dat het Christendom in merg en been heeft opgenomen. Gij ziet het verschil van nacht en dag. Ziedaar eene streek, waar de Heilige Geest nog niet heeft gewerkt... Daar nadert de levensbrengende stroom. Het Evangelie wordt gehoord... de naam van Jezus Christus wordt gepredikt... het geloof in Hem neemt de harten in... de Heilige Geest wordt in de geloovigen uitgestort... Gods medewerkers werpen bij voortduring het vischnet uit... Weldra blijkt, dat er niet te vergeefs is gearbeid. Nieuw geestelijk leven wordt allerwege waargenomen. De Heidenwereld, zooals Paulus haar in het eerste

hoofdstuk van den brief aan de Romeinen schetst, en de christenwereld, zooals zij zich aan ons ver- toont, als wij inzonderheid acht geven op hetgeen de Heilige Geest er heeft gewrocht; welk een verschil! Een geschiedenis van achttien eeuwen heeft nu Eze- chiëls visioen op vrij voldoende wijze toegelicht en eene welsprekende getuigenis van de levendmakende en levengevende kracht der nieuwe bedeeing afge- legd. Waar Jezus Christus overeenkomstig de apos- tolische prediking verkondigd is, en men Hem door een oprecht geloof aangenomen heeft; waar weder- geboorte, bekeering en heiliging met het geloof in Hem vereenigd zijn; waar men in de gemeenschap des Heiligen Geestes levende een geheel ander mensch dan vroeger is geworden; daar is in waarheid eene nieuwe geestelijke schepping gezien. — Maar waar men niet van het heil der nieuwe bedeeing hoorde, of er niet van wilde hooren en tegenstand bood; waar de Geest des Levens niet kon doordringen ter vernieuwing van het leven; daar bleef het bij het oude en heeft zich steeds herhaald wat in het 11de vers van het voor ons liggende 47ste hoofdstuk wordt geschetst. Rondom de Doode Zee bevinden zich lage gronden en kuilen, die van haar gescheiden zijn en niet door de wateren der beek bereikt worden. Zij zijn niet opgenomen in den kring, waar leven en gezondheid vroolijk tieren, maar blijven overgegeven aan het zout, dat

daar de vruchtbaarheid en het leven verhindert. Niet anders gaat het immers met elk volk en elk huisgezin, dat buiten de aanraking van de werking des Heiligen Geestes blijft; met elken kring en elken mensch, die niet met den stroom des levenden waters in aanraking komt. Vooral aan de naam-christenen is duidelijk te zien, dat het niet genoeg is, in de nabijheid te zijn van de plaats, waar alles wordt vernieuwd en herschapen. In de gemeenschap, niet slechts in de nabijheid van den levensstroom moet men zijn, om van hem te kunnen genieten. Stroomt die beek, die uit het Heiligdom komt, u voorbij, gaat het levende water niet over u heen, (dat is hier: wordt gij er niet in gedompeld;) de stroom blijft wel de levensstroom, maar gij blijft van het leven verstoken. Rondom u kan alles opstanding uit de dooden en leven zijn; — gij zelf zoudt toch nog kunnen doen denken aan de Doode Zee, voordat zij in een vischrijke waterkom was herschapen. De Heilige Geest moet niet slechts langs u henen gaan; gij moet een tempel des Heiligen Geestes geworden zijn, de Heilige Geest moet in u wonen.

Is de Doode Zee verdwenen, dan heeft men niet te vreezen, dat zij weer zal terugkeeren. Is het geestelijk heil der nieuwe bedeeing levengevend, het is ook voor eeuwig blijvend te houden. Geen spoor in Ezechiëls profetie van eene toekomst, waarin de

Doode Zee van vroeger hare oude plaats weder zou innemen. Neen, de wateren, die gezond geworden zijn door de wateren, welke uit het Heiligdom stroomen, zij blijven gezond. Waar die beek heenvloeit, daar brengt zij leven, dat blijft. Merkwaardig is wat van de vuchtboomen gezegd wordt. Hunne bladeren (zie vers 12) vallen niet af en verdorren niet. Hunne vruchten nemen geen einde. Elke maand brengt nieuwen overvloed aan. Want zij worden steeds besproeid door het water, dat uit den Tempel vloeit. Die bron zou niet uitdroogen; want die bron is het goddelijk leven zelf. Droeg de Heilige Stad, die ten Zuiden van het Heiligdom gezien werd, den naam van »De Heer is daar,» hetzelfde mocht wel van den Tempel gezegd worden. Want de Tempel was met de heerlijkheid Gods vervuld. God was er ingegaan en zou er niet weder uitgaan. Zoo zouden dan ook levenskracht en genezing van daar blijven uitstromen. Eeuwigblijvend als de Gave zou de Gave zijn, en eeuwigblijvend als de Gave ook de Werking. Zoo gelooven wij dan ook niet, dat het Heil of de Gave of de Werking van de geestelijke bedee-ling des Nieuwen Verbonds slechts tijdelijk of voorbijgaande is. Neen, de Geest is gekomen en blijft, de Geest blijft komen en in de geloovigen wonen en in de Gemeente van Christus werken, en zal zich niet terugtrekken, noch werkeloos worden, noch krachte-

loos. Hebben wij te doen met den Heiligen Geest, dan hebben wij te doen met het eeuwige leven, met de eeuwige levenskracht, met een bron, die niet ophoudt levend water te geven. Dit trekt gij niet in twijfel, gij, die wedergeboren zijt uit onvergankelijk zaad, tot eene levende hoop, door de Opstanding van Jezus Christus uit de dooden. Gij hebt de vaste overtuiging, dat op de bedeeeling des Nieuwen Verbonds, die gekenmerkt is door de uitstorting van den Heiligen Geest, niets beters volgen kan. Niet, dat er niets beters kan volgen op hetgeen wij gedurende het leven dezes tegenwoordigen tijds hebben; niet, dat wij in dit leven, op dit oogenblik, reeds het beste hebben verkregen... Wat het eerstgenoemde betreft, wij zijn »in hope» zalig of behouden geworden, en achten het sterven gewin. Wat het laatste betreft, onze leus blijft: niet, dat wij het reeds verkregen hebben of alreeds volmaakt zijn. Wij hebben niet alleen aan de volharding, maar ook aan de volmaakbaarheid der heiligen te gelooven, althans zoolang de heiligen nog zoo onvolmaakt zijn, als zij zich (ten minste voor het grootste gedeelte en in onze nabijheid) in dit leven vertoonen, zoolang ook de eisch der volmaakte heiligheid iets meer vordert, dan de in dit leven verst gevorderde heiligen volbrengen of bereiken. Maar wat de door de uitstorting van den Heiligen Geest gekenmerkte bedeeeling

des Nieuwen Verbonds zelve betreft, zij zal door niets beters of heerlijkers overtroffen of vervangen worden. Wat wilt gij meer, dan allerlei vruchtboomen, wier bladeren niet afvallen, wier vrucht niet vergaat, wier vruchtbaarheid zich elke maand op nieuw openbaart? Wat wilt gij meer, dan een steeds komenden, steeds werkenden, steeds zijn werkkring en arbeidsveld uitbreidenden Heiligen Geest, door-dringende, herscheppend en hervormend werkende in honderde en duizende harten, huizen, familiën; zich handhavende tegenover den geest der wereld en der duisternis, tegenover den geest van lichtzinnigheid, leugen, ongerechtigheid van allerlei aard?... Wat Ezechiël zag, wij zien het verwerkelijkt door de levende Gemeente des Heeren, die het zout der aarde is en het zuurdeeg van de drie maten meels... Laat men maar zeggen, dat het Christendom uitgediend heeft, en meenen, dat men 't wel zonder den Bijbel kan doen; dat is dan toch met andere woorden: zonder het Evangelie van Christus en dus zonder Christus, den eenigen Behouder van zondaars. Met evenveel recht kan men verklaren, dat de zon uitgediend heeft, daar wij nu zelf allerlei soort van licht en daaronder oogen verblindend licht hebben uitgediend; dat wij het zout best kunnen missen, en het brood wel kunnen ontberen... Wij zullen ons blijven verheugen in het door Christus aangebrachte, door

Christus ontsloten, door Christus ons verzekerde Heil, waarvan het Evangelie des Nieuwen Verbonds getuigt; ons blijven verheugen in het eeuwigblijvend goed, door Gods genade ons in de gave des Heiligen Geestes geschonken. »Hij blijft bij u en zal in u zijn;» dat heeft Jezus tot de zijnen gezegd aangaande den Heiligen Geest. »Hij blijft bij u en in u»... Laat ons dit nimmer vergeten, altijd vasthouden. De Heilige Geest, het heerlijke onderpand der heerlijkste toekomst, waarborgt ons, belijders en volgelingen van Christus, een eeuwigdurende en eeuwigblijvende veelheid van goddelijk heil. Verga dan vrij wat vergankelijk is, ontzinke ons wat ook niet houdbaar was, wij blijven door den Heiligen Geest en met den Heiligen Geest en in den Heiligen Geest rijk in God tot in alle eeuwigheid, om in alle eeuwigheid te roemen en te juichen: »Mijn beker is overvloeiende—», en nimmer optehouden God door Jezus Christus te danken voor zijne onuitsprekelijke gave.

Is ook úw beker overvloeiende en dankt ook gij God zonder ophouden, dat is dagelijks, voor zijne onuitsprekelijke gave, u geschonken in Jezus Christus, zijnen eigen, eengeboren, geliefden Zoon?...

Joh. 4: 14. Zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water, dat ik hem zal geven, zal in hem worden eene fontein van water, springende tot in het eeuwige leven.

Fil. 4: 19. Mijn God zal naar zijnen rijkdom al uwe nooddrift vervullen in heerlijkheid door Christus Jezus.

Openb. 22: 17. Die wil neme het water des levens om niet.

Efez. 1: 13, 14. Verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte, die het onderpand is van onze erfenis.

---

2 Kor. 5: 18. Al deze dingen zijn uit God...

Jak. 1: 5. ...Die een' iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt.

Gedrukt voor rekening van het NEDERLANDSCH GODS-
DIENSTIG TRAKTAAT-GENOOTSCHAP, en voor den handel
verkrijgbaar gesteld, door tusschenkomst van D. B. CENTEN,
Uitgever van het Genootschap, bij alle soliede Boekhan-
delaren.

De leden, die honderdtallen tot ledenprijs verlangen, kun-
nen die op franco aanvraag verkrijgen, door den Uitgever,
adres: Depôt van het Genootschap O. Z. Voorburgwal bij de
Stoofsteeg N°. 115.

De Intekeningen voor het Lidmaatschap, tegen f 3 's jaars,
kunnen geschieden òf rechtstreeks bij de Secretarissen,
D^o. R. POSTHUMUS MEIJES en D^o. C. S. ADAMA VAN
SCHELTEMA, òf door middel der Afdeelingen en door den
Uitgever aan bovengemeld adres.
